

**Міністерство науки та освіти України
Херсонський державний університет
Південний регіональний центр
Національної академії правових наук України**

О. С. Сотула, О. С. Саїнчин

**КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА
ХАРАКТЕРИСТИКА
ТА ОСНОВИ РОЗСЛІДУВАННЯ
УМИСНИХ ВБИВСТВ**

Монографія

Херсон-Одеса
2018

УДК 343.611+343.98
С 67

Затверджено відповідно до рішення Вченої ради
Херсонського державного університету
(протокол № 11 від 23 квітня 2018 року)

Рекомендовано до друку Південним регіональним центром
Національної академії правових наук України
(протокол № 2 від 27 квітня 2018 року)

Рецензенти:

О. М. Литвинов – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права і кримінології Харківського національного університету внутрішніх справ;

І. І. Когутич – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального процесу і криміналістики Львівського університету імені Івана Франка.

Сотула О. С.

С 67 Кримінально-правова характеристика та основи розслідування умисних вбивств : монографія / О. С. Сотула, О. С. Саїнчин, передмова Є. Л. Стрельцова. – Херсон-Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 928 с.

ISBN 978-966-916-478-0

У монографії представлено концептуальне порівняльно-правове дослідження кримінального законодавства України та інших країн романо-германської правової сім'ї в частині забезпечення кримінально-правової охорони життя людини. Визначено теоретичні основи розслідування умисних вбивств, особливості розслідування їх окремих видів та тактика розшуку і затримки підозрюваних і обвинувачуваних у їх вчиненні. Визначено можливі запозичення позитивного досвіду країн романо-германської правової сім'ї у сфері нормотворення.

Для науковців, викладачів, аспірантів, ад'юнктів, студентів юридичних факультетів і юридичних закладів, може бути корисною для працівників правоохоронних та судових органів.

УДК 343.611+343.98)

ISBN 978-966-916-478-0

© О. С. Сотула, О. С. Саїнчин, 2018

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	8
------------------------	----------

ВСТУП	10
--------------------	-----------

РОЗДІЛ 1

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ЗЛОЧИНІВ, ЯКІ ПОСЯГАЮТЬ НА ЖИТТЯ ЛЮДИНИ (ДОСЛІДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ УМИСНИХ ВБИВСТВ: МІЖНАРОДНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ)

Глава 1. Історико-правові та загальнотеоретичні аспекти встановлення кримінально-правової охорони життя людини в законодавстві країн романо-германської правової сім'ї	14
---	-----------

1.1. Історико-правовий аспект розвитку кримінально-правової охорони життя людини на теренах сучасної України та взаємодії вітчизняного законодавства з правовими системами інших країн романо-германської правової сім'ї	14
--	-----------

1.2. Загальна нормативістська характеристика законодавства країн романо-германської правової сім'ї, яким передбачається відповідальність за посягання на життя людини	76
---	-----------

Література до вступу та глави 1	90
---------------------------------------	-----------

Глава 2. Структурний аналіз злочинів проти життя людини у законодавстві країн романо-германської правової сім'ї	111
--	------------

2.1. Проблемні питання визначення родового, видового та безпосереднього об'єктів злочинів проти життя людини	111
--	------------

2.2. Дискусійні аспекти у розумінні об'єктивної та суб'єктивної сторін злочинів проти життя людини в країнах романо-германської правової сім'ї на прикладі «простого» умисного вбивства, необережного вбивства, доведення до самогубства, погрози вбивства	145
--	------------

2.3. Суб'єкт в системі злочинів проти життя людини в країнах романо-германської правової сім'ї	183
--	------------

Література до глави 2	190
-----------------------------	------------

Глава 3. Кваліфіковані види вбивств (вбивства при обтяжуючих обставинах): порівняльне дослідження кримінального законодавства країн романо-германської правової сім'ї	210
--	------------

3.1. Загальна характеристика обставин, які кваліфікують (обтяжують) вбивство в законодавстві країн романо-германської правової сім'ї	210
--	------------

3.2. Проблеми кваліфікації вбивства при кваліфікуючих (обтяжуючих) обставинах, які відносяться до об'єктивних ознак злочину.	222
3.3. Проблеми кваліфікації вбивства при кваліфікуючих (обтяжуючих) обставинах, які відносяться до суб'єктивних ознак злочину.	259
Література до глави 3.	316
Глава 4. Привілейовані види вбивств: порівняльне дослідження кримінального законодавства країн романо-германської правової сім'ї	332
4.1. Поняття та ознаки умисного вбивства, вчиненого в стані сильного душевного хвилювання	333
4.2. Поняття та ознаки умисного вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини.	349
4.3. Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця	364
4.4. Інші види вбивств, вчинених при обставинах, які пом'якшують покарання.	379
Література до глави 4.	398
Глава 5. Відмежування злочинів проти життя людини від інших посягань на життя: порівняльне дослідження законодавства країн романо-германської правової сім'ї	406
5.1. «Спеціальні» вбивства та інші злочини, пов'язані із посяганням на життя.	406
5.2. Санкції за злочини проти життя: обумовленість, структура, види	415
Література до глави 5.	421
ВИСНОВКИ	425

ВСТУП	466
--------------------	------------

РОЗДІЛ 2
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗСЛІДУВАННЯ
УМИСНИХ ВБИВСТВ

Глава 1. Криміналістична класифікація умисних вбивств	474
--	------------

1.1. Теоретичні засади криміналістичної класифікації умисних вбивств	474
1.2. Криміналістичні підстави та класифікація умисних вбивств	477

Глава 2. Побудова видової методики розслідування умисних вбивств	482
---	------------

2.1. Криміналістичне визначення понять “розкриття” та “розслідування” злочинів	482
2.2. Загальні принципи та організаційно-тактичні завдання розслідування умисних вбивств	495
2.3. Теоретичні засади розробки видової методики розслідування умисних вбивств	504
2.4. Структура та зміст видової методики розслідування умисних вбивств	519

Глава 3. Криміналістична характеристика умисних вбивств	528
--	------------

3.1. Поняття та структура криміналістичної характеристики умисних вбивств	528
3.2. Спосіб вчинення умисних вбивств	535
3.3. Інценування як спосіб приховування умисних вбивств	543
3.4. Обстановка вчинення умисних вбивств і типові сліди злочину	559
3.5. Особа злочинця та потерпілого	569

Глава 4. Застосування спеціальних знань під час розслідування умисних вбивств	577
--	------------

4.1. Особливості участі спеціаліста на початковому етапі розслідування	577
4.2. Види та особливості призначення судових експертиз	582

4.3. Особливості оцінки висновків експерта та призначення комплексної експертизи	586
Висновки до розділу 2	591

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ УМИСНИХ ВБИВСТВ

Глава 1. Початковий етап розслідування вбивств, пов'язаних із розчленуванням трупа	594
Глава 2. Початковий етап розслідування вбивств, вчинених на сексуальному ґрунті	631
Глава 3. Початковий етап розслідування умисних вбивств матір'ю своєї новонародженої дитини	671
Глава 4. Початковий етап розслідування вбивств на замовлення	694
Глава 5. Початковий етап розслідування умисних вбивств, вчинених із застосуванням вибухових пристроїв (ВП)	752
Глава 6. Початковий етап розслідування серійних вбивств (перспективні та концептуальні передумови)	784

РОЗДІЛ 4 ТАКТИКА РОЗШУКУ І ЗАТРИМКИ ПІДОЗРЮВАНИХ І ОБВИНУВАЧУВАНИХ У СКОЄННІ УМИСНИХ ВБИВСТВ

Глава 1. Поняття розшуку підозрюваних і обвинувачуваних	821
1.1. Загальна характеристика пошукової діяльності оперативних підрозділів і органів досудового слідства	821
1.2. Поняття і загальні положення тактики затримки підозрюваного й обвинувачуваного	826
Глава 2. Тактика розшуку підозрюваного й обвинувачуваного	834
2.1. Розшук злочинця на основі даних огляду місця події (злочину)	834

2.2. Особливості тактики розшуку підозрюваного й обвинувачуваного, що ховається від кримінального переслідування	837
2.2. Організація і проведення тактичних комбінацій по розшуку підозрюваного або обвинувачуваного.	843
Глава 3. Тактика затримки підозрюваного й обвинувачуваного	849
3.1. Організація тактичної операції по затримці збройного підозрюваного або обвинувачуваного.	849
3.2. Особливості тактики затримки підозрюваного й обвинувачуваного, що знаходиться в укритті або вчиняє озброєний опір.	855
Висновки до розділу 4.	862
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	865
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	869
ДОДАТКИ	904